

ὄμματα πλήρη συγκινητικῆς ἐκφράσεως· ὁ δὲ Πέτρος συναντήσας τὸ βλέμμα τοῦτο ἠπόρησε. Τὰ ἐπαναστατικά ἦθῃ τῆς ἐποχῆς ἐβλεπον ἀπανταχοῦ ὑπόπτους καὶ αἱ συνήθειαι τῶν ἱερωξετασῶν ἦσαν οἰκτεῖαι εἰς τὸν πρωτότοκον Μεράρδ, διότι ἦτο πρόεδρος τῆς λέσχης καὶ ἀρχηγὸς τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀλές. Ἀπομακρύνας δὲ ὀλίγον τὸν ἀδελφόν του διὰ τῆς χειρὸς, ἐξήταξε διὰ τοῦ βλέμματός τὴν νέαν καὶ ἐξηκολούθει ἐν ταύτῃ τὴν ὁμιλίαν.

— Ἄ! λέγεις ὅτι ζητεῖ ἐργασίαν;

— Ναί, Πέτρε.

— Καὶ πόθεν ἔρχεται, ποῦ εἰργάσθη;

— Τὸ ἀγνοῶ.

— Καλὰ θὰ τὴν ἐξετάσωμεν. Ἄν γνωρίζῃ τὸ ἔργον της θὰ ἴδωμεν.

— Πλὴν, Πέτρε . . .

— Ἄφες με, τέκνον. Πρὶν ἢ μεταχειρισθῇ τις τοὺς ἀνθρώπους πρέπει τοῦλάχιστον νὰ τοὺς γνωρίσῃ.

Ὁ Αὐγουστός εἶδεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ νὰ ἐξετασθῇ ἡ νέα καὶ ἐσιώπησεν· ἀλλ' ἦτο ἀποφασισμένος νὰ ἐπεμβῇ μετὰ ταῦτα.

Ὁ δὲ Πέτρος προχωρήσας πρὸς τὴν κόρην ἐκάλυψεν αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματός του ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὴν σαγήνεύσῃ. Ἐκείνη ὅμως ὑπέστη τὴν δοκιμασίαν ταύτην μὲ ἀξιοπρέπειαν καὶ σταθερότητα θαυμασίαν. Ἰδοῦσα ὅτι ἐνόησαν αὐτὴν ἀνέλαβε θάρρος.

— Εἶναι ἀληθὲς, ἠρώτησεν ὁ Πέτρος, ὅτι ζητεῖς, πολίτις, νὰ λάβῃς μέρος εἰς τὰς ἐργασίας μας;

— Ναί, πολίτα.

— Εἶναι σκληραὶ καὶ ἔχουν μικρὰν ἀντιμισθίαν. Δώδεκα ὥραι ἐργασίας πληρώνονται ἀντὶ δέκα σολδίων· εἶναι ὀλιγώτερον ἀπὸ ἓν σολδίον τὴν ὥραν.

— Ἀδιάφορον!

Ὁ Πέτρος λαβὼν τὰς χεῖρας τῆς νέας·

— Αὐταὶ αἱ χεῖρες, εἶπεν, εἶναι πολὺ λευκαὶ διὰ νὰ ἀναπνέουσιν κουκούλια.

Ἡ δὲ νέα κόρη ἀποσύρασα αὐτὰς ζωπρὼς ἀπεκρίθη·

— Τότε μόνον ἔχετε δικαίωμα νὰ παραπονέθητε ἐναντίον των ἀφ' οὗ ἰδῆτε πῶς ἐργάζονται.

Καὶ ὁ Πέτρος ἐρεθισθεὶς, ἐλησμονήθη εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ἐκτείνῃ οἰκείως τὴν χεῖρα πρὸς τὰς παρειὰς τῆς νέας.

— Καὶ τοῦτο τὸ λεπτὸν χρῶμα, θὰ τὸ ἐκθέσωμεν ἄρ' αὖ εἰς τὸν αἶρα, διὰ νὰ ὑπάγωμεν νὰ κόψωμεν φύλλα τῆς συκαμινέας;

Ἡ ἄγνωστος ἀπέφυγε τὴν οἰκειότητα ταύτην, ὅπισθοχωρήσασα μὲ βλέμμα προδίδον τὴν ὀργὴν της.

— Κύριε, εἶπεν, ἐζήτουν εὐγενῆ ἄνθρωπον ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἠπατήθην.

Καὶ λέγουσα ταῦτα ἔτρεμεν ὅλη, ἐνῷ ὁ Πέτρος προσβλήθει καίριως δὲν ἐκρατήθη πλέον.

— Προδίδεσαι, κόρη τῶν ἀριστοκρατῶν, ἀνέκραξε· τὸ στρατήγημά μου ἐπέτυχεν. Ὅταν ἐγγίσῃ τις εἰς σὲ καὶ τοὺς ὁμοίους σου τὴν ὑπερηφάνειάν σας, εἶναι βέβαιος νὰ σὰς ἐξυπνίσῃ. Ἐλα, ἔλα, καλὰ, ἀπόψε θὰ ὑπάγῃς εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Ἀλές, καὶ αὐριον ἐτοιμάσου διὰ τὴν πόλιν Νόμην, συνοδευομένη ὑπὸ δύο ἱππέων. Ὁ σύνδικος εἰσαγγελεὺς ἠξέυρει νὰ σὲ κάμῃ νὰ εἴπῃς ποία εἶσαι.

Ἡ νέα ἐφάνετο ἀπολέσασα τὴν ἐνεργητικότητά της· εἰς τὰς τελευταίας δὲ ταύτας λέξεις ὠχρίασε καὶ ἔπεσεν ἄπνους εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Αὐγουστός, δραμόντος ὅπως τὴν ὑποστηρίξῃ. Ὁ Πέτρος ἵστατο ἀτάραχος ἐνῷ ὁ ἀδελφός του παρατηρήσας αὐτὸν μετὰ λύπης τῷ εἶπε·

— Προσβάλλεις γυναῖκα! δὲν ἔχεις λοιπὸν καρδίαν;

ΒΙΩΝ.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ.

(Συνέχ. 18ῃ φυλλάδι, 321.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐπιμέλεια καὶ ἐπιμονή.

Τὰ σπουδαιότατα ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται συνήθως δι' ἀπλουστάτων μέσων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν κοινοτέρων προτερημάτων. Ὁ καθ' ἡμέραν βίος, πλήρης φροντίδων, ἀναγκῶν καὶ καθηκόντων, παρέχει πρὸς ἀπόκτησιν ἐμπειρίας εὐκαιρίαν· καὶ αἱ πλέον πεπατημέναι ὁδοὶ παρέχουσιν εἰς τὸν ἀληθινὸν ἐργάτην εὐρὺ στάδιον πρὸς ἀσχολίαν καὶ πρὸς αὐτοβελτίωσιν. Ἡ ἀνθρωπίνη εὐζωία κεῖται εἰς τὸ τέλος τῆς παλαιᾶς καὶ γνωστῆς ὁδοῦ τῆς ἀρετῆς· οἱ δὲ ἐπιμόνως καὶ ἐν πνεύματι Κυρίου ἐργαζόμενοι, ἀπολαμβάνουσι συνήθως καὶ πληρεστάτην ἐπιτυχίαν.

Πολλοὶ ἐμέμφθησαν τὴν τύχην ὡς τυφλήν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὑπερβαίνουν κατὰ τοῦτο τὴν τύχην. Ὅσοι προσεκτικῶς παρατηροῦσι τὸν πρακτικὸν βίον θέλουσιν ἰδῇ ὅτι ἡ τύχη βοηθεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τοὺς ἐργατικούς, ὡς καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὰ κύματα βοηθοῦσι συνήθως τοὺς ἐμπειροτέρους ναυτικούς. Τὰ κοινότερα προτερήματα, οἷα ἡ φρόνησις, ἡ προσοχή, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἐπιμονή, πολλάκις ὠφελοῦσι πρὸς ἐπίτευξιν καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ἀντικειμένων περὶ ὧν ἐρευνῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Οὐδόλως ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἐξαισία τις εὐφυΐα, ἀλλὰ καὶ ἡ μᾶλλον ἀναμφισβήτητος διάνοια ἔχει ἀνάγκην τῶν κοινῶν τούτων προτερημάτων. Καὶ οἱ ἄριστοι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὀλίγην πίστιν εἶχον εἰς τὴν ὑπερφυᾶ δύναμιν τῆς ἐξαισίας διανοίας, ἀλλὰ δὲν ἐνόμιζον δυνατὴν τὴν πρόοδον ἄνευ τῶν ταπεινοτέρων ἐκείνων

προσόντων. Τινες δὲ περιέγραφαν τὴν εὐφυΐαν ὡς ἄριστον βαθμὸν κοινοῦ λογισμοῦ. Διακεκριμένος τις διδάσκαλος καὶ πρύτανις ὠμίλει περὶ αὐτῆς ὡς περὶ δυνάμειος ἐπιτεινούσης τοὺς πρὸς τὸ καλὸν ἀγῶνας. Ὁ Ἰωάννης Φώστερ ἔλεγεν ὅτι εἶναι ἡ δύναμις δι' ἧς κατορθοῖ τις ὡς ἀνάψῃ τὴν ἰδίαν ἐστίαν, καὶ ὁ Βυφφὼν ἐφρόνει ὅτι· «ἡ εὐφυΐα ὑπομονὴ μόνον ἐστὶ.»

Ὁ Νεύτων ἦτο βεβαίως ἐπιφανέστατος νοῦς, καὶ ὅμως μετριοφρόνως ἀπῆντα εἰς τοὺς ἐρωτῶντας διὰ ποίων μέσων ἐπραγματοποίησε τὰς θαυμασίας ἀνακαλύψεις, «ἀδιακόπως περὶ τούτων σκεπτόμενος.» Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐξέφραζε τὴν περὶ μελέτης μέθοδον αὐτοῦ· «Ἀκαταπαύστως ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ ἐρευνῶ, μέχρις ὅτου διαλυθῇ ἐν τῷ νῷ τὸ ἀσαφές τῆς αὐγῆς φῶς ὑπὸ τὴν ζωηρὰν καὶ φωτεινὴν λάμψιν τῆς πλήρους γνώσεως.» Μόνον διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἐπιμονῆς ἠδυνήθη ὁ Νεύτων ὡς ἀποκτήσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὑπόληψιν· ἐμελέτα δὲ ἀδιακόπως, ἀλλάζων μόνον, χάριν ἀναπαύσεως, τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς. ἔλεγε πρὸς τὸν Δόκτορα Βέντλεϋ· «Ἐάν ποτὲ ᾤτύχησα εἰς τὰς πρὸς τὸ δημόσιον ὑπηρεσίας, χάριν ὀφείλω διὰ τοῦτο τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ τῇ σκέψει.» Καὶ ἕτερός τις βαθύνοος φιλόσοφος, ὁ Κέπλερ, ὁμιλῶν περὶ τῶν σπουδῶν καὶ τῶν προόδων αὐτοῦ, ἔλεγεν ὡς καὶ ὁ Βιργίλιος· «*Fama mobilitate viget, vires acquirit eundo,*» διότι ἡ περὶ τῶν τοιούτων ἐπιμελὴς σκέψις ἐδίδεν ἀφορμὴν εἰς νέους λογισμούς, μέχρις ὅτου πᾶσα ἡ ἐμὴ διανοητικὴ δύναμις ἐμερίμνα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐρευνῶν.»

Τοσαῦτα ἀνέλπιστα ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἐπιμονῆς, ὥστε πλεῖστοι ἐπιφανεῖς ἄνδρες νομίζουσι τὴν εὐφυΐαν κοινότερον πλεονέκτημα παρ' ὅτι συνήθως φαίνεται. Ὁ Βολταῖρος, μεταξὺ ἄλλων, ἐφρόνει ὅτι μικρὰ μόνον διαφορὰ ἀποχωρίζει τὴν εὐφυΐαν ἀπὸ τὸν κοινοῦ νοῦς ἄνθρωπον. Ὁ Βεκαρίας διεστίνετο ὅτι πᾶς τις δύναται νὰ γίνῃ ποιητὴς ἢ ῥήτωρ, καὶ ὁ Ρέϋνολδς ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ζωγράφος ἢ γλύπτῃς. Ἐάν ἀληθῶς οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ ἀπλοῦς Ἄγγλος ὁ ἐρωτῶν τὸν ἀδελφὸν τοῦ διασήμευ γλύπτου Κανῶβι κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ «ἐάν σκοπεύει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν,» δὲν εἶχεν ἐντελῶς ἄδικον. Ὁ Λῶκ, ὁ Ἐλθέτιος καὶ ὁ Διδερὼ ἐφρόνουσαν ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀριστεύσῃ, καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ τινων κατορθούμενον ἤθελεν εἰς αὐτοῦ κατορθωθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἐάν οὗτοι κατέβαλλον τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν πληρέστατα παραδεχθῶμεν τὴν θαυμασίαν τῆς ἐργασίας δυνάμιν καὶ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι οἱ εὐφυέστεροι νόες ἦσαν συγχρόνως καὶ οἱ ἐργατικώτεροι ἄνθρωποι, φανερόν ἐστίν οὐχ ἦττον, ὅτι καὶ ἡ δραστηριωτέρα ἐργασία δὲν ἠδύ-

νατο νὰ μορφώσῃ ἄνθρώπους ὅποιοι ἦσαν ὁ Σαίξπηρ, ὁ Νεύτων, ὁ Βέθωδεν ἢ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἄνευ αὐτοφύων τινων προτερημάτων τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας.

Ὁ χημικὸς Δάλτων ἀπέκρουε τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ ὀνομασίαν εὐφυοῦς, λέγων ὅτι, τὰ ἔργα τοῦ ἦσαν ἀπλᾶ ἀποτελέσματα ἐργασίας καὶ μελέτης. Ὁ Ἰωάννης Χούντερ ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ ὅτι· «Ὁ νοῦς μου ὁμοιάζει πρὸς κυψέλην ἐν ᾗ ἀταξία καὶ βομβισμὸς ἐπικρατοῦσι κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ πράγματι εἶναι ἐν τάξει καὶ πλήρῃ ἐκλεκτῇ τροφῇ μετ' ἀδιακόπου ζήλου συλλεχθείσης.» Ἀρκεῖ δὲ νὰ ρίψωμεν βλέμμα ἐπὶ τῶν βιογραφιῶν τῶν ἀρίστων ἐφευρετῶν, καλλιτεχνῶν, ἐπιστημόνων καὶ παντὸς εἶδους ἐργατῶν, ἵνα πεισθῶμεν ὅτι ὀφείλουσιν οὗτοι τὴν ἐπιτυχίαν, κατὰ μέγα μέρος, εἰς ἀκάματον ἐργατικότητα καὶ ἐπιμέλειαν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι μετέβαλλον τὸ πᾶν—καὶ τὸν καιρὸν εἰσέτι εἰς χρυσόν. Ὁ προεχύτερος Δισράελης ἐφρόνει ὅτι, κύριος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας εἶναι ἡ ἀκριβὴς γνώσις τοῦ ἀντικειμένου, ἡ δὲ γνώσις αὕτη ἀπαιτεῖ ἀδιακόπον σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Διὸ ἀποδεδειγμένον ἐστὶ ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ κόσμου ὀφείλεται μᾶλλον εἰς ἄνθρώπους κοινῆς διανοίας ἢ ἀκαμάτου ἐπιμονῆς, ἢ εἰς ἐξαισίους νόας· μᾶλλον τοῖς προσηλωμένοις εἰς τὸ ἔργον, οἷον· δὴποτε καὶ ἂν ᾖ, ἢ τοῖς ἐκ φύσεως διακοσμημένοις διὰ λαμπρῶν προτερημάτων. Οἱ ἄστατοι χαρακτηζομένης μένουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιμελῶν, εἰσέτι δὲ καὶ τῶν βραδυνόντων ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου. «*Chi va piano, va lontano e va lontano,*» λέγει Ἰταλική τις παροιμία.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κανονίσωμεν τὰς ἐργατικὰς δυνάμεις, διότι τούτου γενομένου, εὐκόλως νικᾷ τις εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἂς ἐπαναλαμβάνωμεν ἀδιακόπως ὅτι ἡ ἐργασία ἐπιφέρει καὶ τὴν εὐκολίαν. Καὶ ἡ ἀπλουστάτη τέχνη χρήζει ἐργασίας, καὶ τὰ μεγαλειότερα προσκόμματα δι' αὐτῆς ὑπερνικῶνται. Διὰ τῆς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐξασκήσεως τῶν ἐπιφανῶν, ἂν καὶ φυσικῶς μετρίων, διανοητικῶν δυνάμεων αὐτοῦ, κατώρθωσεν ὁ μακαρίτης Σίρ Ροβέρτος Πηλ νὰ γίνῃ τὸ ἀγλάισμα τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου. Ὁ πατήρ του ἠνάγκαζεν αὐτὸν, ὅτε ἦτο παιδίον, νὰ ὁμιλῇ αὐτοσχεδίως ἐπὶ διαφορῶν ἀντικειμένων· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἀπὸ μνήμης ὅσον ἡδύνατο τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασχῆς. Κατ' ἀρχὰς λίαν ἐδυσκολεῖτο ὁ Ροβέρτος, ἀλλ' ἡ ἐπιμονὴ τοῦ τέλους ἐστέφθη διότι κατώρθωσε τὴν ἐπανάληψιν ὁλοκλήρου τῆς διδασχῆς. Ὅσοι δὲ ἐθαύμασαν μετὰ ταῦτα τὴν μνημονικὴν δυνάμιν καὶ τὴν προσοχὴν μεθ' ἧς ἐπόλεμει κατὰ σειρὰν τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντιπάλων, προτέρημα ὅπερ οὐδεὶς ἄλλος ὑπερέβη, δὲν ἐφάντα-

ζοντο ὅτι ὤφειλε τὴν παράδοξον μνήμην ταύτην εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἣν ἐπέβαλλεν αὐτῷ ὁ πατήρ.

Θαυμάσια ἀληθῶς ἀποτελέσματα δύναται νὰ ἐπιφέρει ἡ δραστηρία ἐπιμέλεια καὶ εἰς τὰ κοινότερα πράγματα· ἀπλουστάτη τέχνη φαίνεται ἡ ἐπὶ τῆς βαρβίτου μουσικῆ, καὶ ὅμως πόσον κόπον καὶ πόσῃν ὑπομονῇ ἀπαιτεῖ! Ὁ Γιαρδίνης ἔλεγε πρὸς νέον ἐρωτῶντα πόσου χρόνου δεῖται ἡ ἐκμάθησις τοῦ ὀργάνου τούτου· «δώδεκα ὥρας τὴν ἡμέραν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.» Παροιμίᾳ τις λέγει· «διὰ τῆς ἐπιμελείας μανθάνει καὶ ἡ ἄρκτος τὸν χορόν,» αἱ δὲ δυστυχεῖς χορεύτριαι θυσιάζουσιν ὀλόκληρα ἔτη πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ ἀνωφελοῦς ἔργου πρὶν ἀποκτήσωσι φήμην· ὅτε ἡ περιβόητος Ταγλιόνη ἠτοιμάζετο διὰ τὴν ἐσπερινὴν παράστασιν, προεγυμνάζετο ἐπὶ δύο ὥρας, ἔχουσα τὸν πατέρα διδάσκαλον, μετὰ τὰς ὁποίας ἐπιπτεν ἐντελῶς ἀνκίσθητος καὶ ἐτίθετο εἰς λουτρὸν ἵνα συνέλθῃ. Ἡ ἐλαφρότης καὶ ἡ εὐκινησία ἦν τοσοῦτον ἐθαύμαζον οἱ θεαταί, διὰ τοιούτων θυσιῶν μόνον ἐκτῆθησαν.

Ἡ πρόοδος ὅμως, ἔστω καὶ ἡ βεβαιοτέρα, βραδέως προβαίνει διότι τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα ἀπαιτοῦσι χρόνον· ἀνάγκη δὲ νὰ εὐχαριστηθῶμεν προβαίνοντες βῆμα πρὸς βῆμα μεταφορικῶς ὡς καὶ πραγματικῶς. Ὁ δὲ Μαιστρος λέγει ὅτι· «πρώτιστος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας εἶναι ἡ τέχνη τοῦ περιμένειν.» Πρέπει νὰ σπεύρῃ τις ἵνα θερίσῃ καὶ πολλάκις πολὺν καιρὸν νὰ περιμείνῃ ἀρκούμενος εἰς τὴν μέλλουσαν καὶ ὑπομονητικὴν ἐλπίδα· διότι ὁ μᾶλλον ἄξιος ὑπομονῆς καρπὸς συνήθως βραδέως ὠριμάζει. «Ἀλλὰ, κατ' ἀνατολικὴν τινὰ παροιμίαν, ὁ χρόνος καὶ ἡ ὑπομονὴ μεταβάλλουσι τὸ φύλλον τῆς συκαμινέας εἰς μέτζαν.»

Ἀλλ' ὅμως ἵνα δυνήθῃ τις νὰ περιμένῃ μεθ' ὑπομονῆς πρέπει νὰ ἐργάζεται εὐθύμως· ἡ εὐθυμία βοηθεῖ τὴν ἐργασίαν, διότι καθιστᾷ ὑποφερτὴν καὶ τὴν πλέον δυσάρεστον. Ἐπίσκοπός τις εἶπεν ὅτι· «ἡ εὐθυμία ἀντιπροσωπεύει τὰ ἐννέα δέκατα τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν,» ἐπίσης δὲ ἀντιπροσωπεύει μετὰ τῆς ἐργατικότητος τὰ ἐννέα δέκατα τῆς πρακτικῆς φρονήσεως.

Ἀμφότερα εἰσὶ κύρια αἵτις τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς εὐτυχίας, διότι ἡ βεβαιοτέρα ἴσως ἡδονὴ τοῦ βίου εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐσυνείδητον, δραστηρίαν καὶ εὐτακτον ἐργασίαν· ἐξ αὐτῆς προέρχονται ἅπασαι αἱ ἀρεταί. Ὁ Σίδνεϋ Σμίθ κοπιᾷ ὡς ἐφημέριος μικροῦ τινος χωρίου ἐν Ὀρκσάϊρ, ἄν καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀξίαν του, εἰργάζετο εὐθύμως ἔχων ἀπόφασιν νὰ μὴ παραπενηται. «Ἀποφασισμένος εἰμί, ἔλεγε, νὰ προσκολληθῶ τῷ ἔργῳ μου καὶ μετὰ ζήλου νὰ ἐκτελέσω αὐτὸ, διότι θεωρῶ ἀνάξια τοῦ ἀνδρικοῦ χάρου κατῆρο· τὰ ἀδιάκοπα παράπονά κατὰ τῆς σκληρᾶς

τύχης, τῆς ἀδικίας ἣν ὑποφέρω, καὶ τὰ τοιαῦτα ληρήματα.»

Προπάντων δὲ οἱ ἐργαζόμενοι πρὸς ὄφελος τοῦ κοινου ἔχουσιν ἀνάγκην ὑπομονῆς, διότι σπανίως ἔχουσι πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἄμεσον ἀμοιβὴν τῶν κόπων. Οἱ ὑπ' αὐτῶν σπαρέντες σπόροι μένουσι κεκρυμμένοι ὑπὸ τὴν χιόνα, καὶ πολλάκις καταστρέφεται ὁ γεωργὸς πρὶν ἔλθῃ τὸ ἔαρ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπολλύῃ τὴν ἐλπίδα, μεταβάλλεται καὶ ὁ χαρακτήρ, διότι ἀπόλλυσι συγχρόνως καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐργάζεσθαι. Ὁ ἱεραπόστολος Κάρεϋ διακρίνεται μετὰ τῶν εὐθύμως ἐργαζομένων καὶ μετὰ θάρρους πηγαζόντων ἐκ τῆς ἀκλονήτου ἐλπίδος· κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Ἰνδίας διαμονῆς του πολλάκις ἔτυχε νὰ κουράσῃ τρεῖς βοηθοὺς τὴν ἡμέραν, ἐν ᾧ ὁ ἴδιος ἐζήτει ἀνάπαυσιν εἰς τὴν ἀλλαγὴν ἐργασίας· ἠνώθη μετὰ δύο ἐπίσης ἐργατικῶν ἀνδρῶν καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν τριῶν φίλων λαμπρὸν σχολεῖον ἰδρύθη ἐν Σεραμπόρ, δεκαεὶς ἀκμαῖα ἐμπορεῖα (comptoirs) ἐσυστήθησαν καὶ ὠφέλιμος ἠθικὴ μεταβολὴ βαθμηδὸν ἐπῆλθεν εἰς τὰς Βρεττανικὰς Ἰνδίας. Ὁ Κάρεϋ ἦτο υἱὸς ὑποδηματοποιοῦ καὶ οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν ταπεινὴν του καταγωγὴν· γευματίσας ποτὲ εἰς τὸν γενικὸν διοικητὴν ἤκουσεν ἀξιοματικόν τινα ἐρωτῶντα εἰς ἐπήκοον πολλῶν ἐὰν ὁ Κάρεϋ δὲν ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὑποδηματοποιός· «Ὀχι, κύριε, ἀμέσως ἀνέκραξεν ὁ Κάρεϋ, μόνον ἐπεσκευαστὴς παλλικῶν ὑποδημάτων.» Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ ἀνέκδοτον εἶναι τὸ ἐξῆς· παῖς ὢν ἔπεσεν ἐν ᾧ ἀνέβαινεν εἰς δένδρον καὶ ἔθραυσε τὸν πόδα· διέμεινε κλινῆρης ἐπὶ ἐβδομάδας, ἀλλ' ἅμα ἀνέλαβε πρῶτη φροντίς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάβασις τοῦ δένδρου. Ὁ Κάρεϋ εἶχεν ἀνάγκην τοιοῦτου ἀκατασχέτου θάρρους ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ μεγάλου σκοποῦ τῆς ζωῆς του, γενναίως δὲ ἐξεπλήρωσεν αὐτόν.

Ὁ φιλόσοφος δόκτωρ Γιούγκ ἐφρόνει ὅτι· «ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται νὰ ποιήσῃ ὅ,τι πρὸ αὐτοῦ ἐποίησεν ἕτερος ἄνθρωπος.» Οὐδέποτε δὲ ἐδίστασεν ὁ ἴδιος νὰ ἐκτελέσῃ οἷονδῆποτε ἔργον οὗτινος εἶχεν ἀποφασίσῃ τὴν ἐπιχείρησιν. Διηγοῦνται περὶ αὐτοῦ ὅτι τὴν πρώτην φορὰν καθ' ἣν ἔππευσεν, εἰς τῶν μετ' αὐτοῦ ἵππεων ὑπερεπήδησεν ὑψηλὸν φραγμόν· ὁ Γιούγκ ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα, ἀλλ' ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου· σιωπηλῶς ἠγέρθη καὶ ἐπανέλαβε τὴν δοκιμὴν πίπτων μόνον ἐπὶ τοῦ λαίμου τοῦ ἵππου· ἡ δὲ τρίτη ἀπόπειρα πληρέστατα ἐπέτυχε.

Γνωστὴ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Τατάρου Τιμούρ, ὅστις ἔλαβε παρὰ ἀράχνης παράδειγμα ἐπιμονῆς ἐν δειναῖς περιστάσεσιν. Οὐχ ἤττον διδακτικὸν εἶναι τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἀναφερόμενον συμβάν τοῦ Ἀμερικανοῦ ὀρνιθολόγου Ἐλδουβόν. «Δυστύχημά τι, λέγει, ὅπερ συνέβη εἰς διακοσίαις ἰχνογραφίας μου, παρ' ὀλίγον ἐματαίωσε τὰς ὀρνιθολογικάς μου ἐρεῖνας· θέλω διηγήθῃ αὐτὸ.

μόνον ἵνα ἀποδείξω πόσον δύναται ὁ ἐνθουσιασμός, δι' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος πρέπει νὰ ὀνομάσω τὴν ἐπιμονήν μου, νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν φυσιοδίφην κατὰ τὰς θλιβερωτέρας δυσχερείας. Ἀνεχώρησα ἐκ χωρίου παρὰ τῷ ποταμῷ Ὀχίῳ, ὅπου διέμενον, ἵνα μεταβῶ δι' ὑποθέσεις εἰς Φιλαδέλφειαν· ἐπεθεώρησα πρὶν ἀναχωρήσω τὰς ἱχνογραφίας, τὰς ἐθεσα ἐντὸς ζυλίνου κιβωτίου καὶ τὰς ἐναπιστεύθην εἰς φίλον μετὰ πολλῶν συστάσεων. Ἡ ἀπουσία μου παρετάθη ἐπὶ μῆνας· ὅτε δὲ ἐπανῆλθον καὶ εὐφράνθην ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας παρὰ τῇ οἰκογενεῖᾳ ἐζήτησα τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὸν θησαυρόν μου. Μοὶ ἐδόθη, ἤνοιχθη καὶ . . . οἶμοι! ζεῦχος μυῶν εἶχεν ἀναθρέψῃ ὁλόκληρον οἰκογένειαν ἐπὶ τῶν ἱχνογραφιῶν μου καὶ καταστήσῃ τὰς εἰκόνας χιλίων πτηνῶν ἐντελῶς ἄχρηστα! Τοσαύτη ἐγένετο ἡ ταραχὴ μου καὶ τὸ αἷμα τοσοῦτον αἰφνιδίως ἀνέβη εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὥστε ἔμεινα σχεδὸν ἀνάίσθητος ἐπ' ἡμέρας τινάς· ἡ κρᾶσις μου ὁμῶς ἐνίκησε, ἐπανελάβον τὰς δυνάμεις καὶ συγχρόνως τὴν εὐθυμίαν· τότε λαβὼν καὶ αὐθις τὸ ὄπλον, τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τοὺς χρωστήρας, μετέβην εἰς τὰ δάση, ὡς καὶ πρότερον χαρούμενος, αἰσθανόμενος ὅτι ἡδυνάμην καλλιτέρας ἱχνογραφίας νὰ ποιήσω. Ἐν διαστήματι δὲ τριῶν ἐτῶν ἀνεπλήρωσα εὐτυχῶς τὰς ὑπὸ τῶν μυῶν κατεστραμμένας εἰκόνας.»

Περὶ τὸν εἶναι νὰ ἀναφέρωμεν ἐκ νέου τὴν γνωστὴν καὶ τυχαίαν καταστροφὴν τῶν ἔργων τοῦ Σίρ Ἰσαὰκ Νεύτων ὑπὸ τοῦ μικροῦ κυνὸς Ἀδάμαντος, ὃς τις ἀνέτρεψεν ἐπὶ τῶν χαρτίων ἀναμμένον κηρίον, καταστρέφων τοιοῦτοτρόπως πολλῶν ἐτῶν κόπους καὶ μελέτας· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἀπώλεια αὕτη, σπουδαίως ἐπιδέχασθε τὴν ὑγίειαν τοῦ φιλοσόφου, ἂν καὶ τοσοῦτον ἐπιεικῶς μετεχειρίσθη τὸν ἀκούσιον αἷτιον τοῦ δυστυχήματος. Ὁμοίαν περίπου τύχην ἔλαβε τὸ σύγγραμμά τοῦ κυρίου Κάρλαϋλ περὶ τῆς «Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως»· ἐδάνεισε τὸ χειρόγραφον εἰς φίλον πρὸς ἀνάγνωσιν, οὗτος δὲ τὸ ἀφῆκε τυχαίως κατὰ γῆς εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ὅτε ὁ συγγραφεὺς τὸ ἐζήτησε πρὸς τύπωσιν, ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ ὑπηρετρία, νομιζουσα τὸ χαρτίον ἄχρηστον, εἶχεν ἀνάψῃ δι' αὐτοῦ τὴν ἐστίαν. Εὐκόλως φαντάζεται τις τὴν ἀπελπίσιν τοῦ Κάρλαϋλ ὅστις ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ ἐκ νέου τὸ πόνημα· οὐδεμίαν βοήθειαν εἶχεν, ἔπρεπε δὲ νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην του γεγονότα, ιδέας, ἐκφράσεις αἱ πρὸ πολλοῦ εἶχε λησμονήσῃ. Ἡ πρώτη συγγραφὴ ἐγένετο ἔργον εὐχαριστήσεως διὰ τὸν Κάρλαϋλ, ἡ δὲ δευτέρα, ἔργον λύπης καὶ ἀπιστεῦτων κόπων, ὥστε θαυμαστὴν ἀληθῶς ἐπιμονὴν ἀνέδειξεν ὁ ἱστοριογράφος.

Αἱ βιογραφίαι τῶν μεγάλων ἐφευρετῶν παρέχουσιν ἄφθονα παραδείγματα ἐπιμονῆς καὶ καρτερίας· ὁ Γεώργιος Στέφενσον, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς νέους

ἔλεγεν· «ἐπιμένετε ὡς ἐπέμενα καὶ γὰρ, αὕτη εἶναι ἡ καλλίστη τῶν συμβουλῶν.» Εἰργάσθη δεκαπέντε ἔτη πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἀτμομηχανῆς του· πρὶν ἐπιτύχῃ· ὁ δὲ Οὐάττ τριάκοντα ἔτη ἐπεμελήθη τῆς πρὸς συμπίλῃσιν ἀτμομηχανῆς. Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη, αἱ ὥραιαι τέχναι καὶ ἡ βιομηχανία, τὰ αὐτὰ πολυτιμα παραδείγματα παρέχουσιν ἡμῖν· μεταξὺ ἄλλων θέλομεν ἀναφέρει τὴν ἀξιοπαρατήρητον ἀνασκαφὴν τῆς Νινευῆς καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν σφηνοειδῶν γραμμάτων· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος γραφῆς ἐξέλιπε καὶ ἔμεινεν ἄγνωστον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Μακεδονικῆς κατακτήσεως τῆς Περσίας.

Εὐφυῆς τις ὑπάλληλος τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, διαμένων εἰς Κερμανσάχ τῆς Περσίας, παρατήρησε τὰς περιέργους σφηνοειδεῖς ἐπιγραφὰς τῶν παλαιῶν μνημείων τοσοῦτον ἀρχαίας, ὥστε πᾶσα περὶ αὐτῶν ἱστορικὴ ἀνάμνησις ἐξέλιπε, καὶ ἀντέγραψε μεταξὺ ἄλλων τὴν ἐπὶ τοῦ περιφήμου βράχου τοῦ Βεχιστούν ἐπιγραφὴν· ὁ κάθετος οὗτος βράχος ἔχει ὕψος 1700 ποδῶν, ἡ δὲ βάσις αὐτοῦ μέχρι ὕψους 300 ποδῶν εἶναι κεκαλυμμένη δι' ἐπιγραφῶν εἰς τρεῖς διαφόρους γλώσσας Περσιστί, Σκυθιστί καὶ Ἀσσυριαστί. Ἡ παραβολὴ τῆς γνωστῆς γλώσσης πρὸς τὴν ἄγνωστον ἐδοθήθη τὸν νέον εἰς τὴν σπουδὴν τῶν σφηνοειδῶν χαρακτῆρων καὶ τῷ παρέσχε τὰ μέσα πρὸς ἀνακάλυψιν ὁλοκλήρου ἀλφαβήτου· ὁ κύριος (ὁ βραδύτερον σίρ Ἐρρίκος) Ρώλινσον ἀπέστειλεν εἰς Ἀγγλίαν τὰς ἀντιγραφὰς τοῦ ὅπως μελετηθῶσιν, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν καθηγητῶν ἐγίνωσκε τι περὶ τῶν σφηνοειδῶν χαρακτῆρων· κατὰ τύχην ἀρχαῖος τις ὑπάλληλος τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ταπεινὸς ἄνθρωπος καλούμενος Νόρρις, εἶχε μελετήσει τὸ δυσμαθὲς τοῦτο ἀντικείμενον καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετέθησαν αἱ ἀντιγραφαί· τοσοῦτον δὲ ἀκριβεῖς ἦσαν αἱ γνώσεις του, ὥστε ἄνευ δισταγμοῦ ἔκρινεν ὅτι ἡ ἀντιγραφὴ ἦτο ἐσφαλμένη, ἂν καὶ οὐδέποτε εἶδε τὸ βράχος τοῦ Βεχιστούν. Ὁ Ρώλινσον παραβάλλων τὸ ἔργον του πρὸς τὸ πρωτότυπον, εἶδε μετὰ θαυμασμοῦ ὅτι ὁ Νόρρις εἶχε δικαίον. Οἱ δύο ἄνθρωποι οὗτοι τὰ μέγιστα συνετέλεσαν ἐξακολουθοῦντες τὰς ἐρεῦνας καὶ τὴν μελέτην, εἰς τὴν τελείαν γνῶσιν τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς.

Ἀλλ' ἡ παιδεία τῶν αὐτοδιδάκτων τούτων ἀνθρώπων ἔδει καὶ τρίτου βοηθοῦ προμηθεύοντος ἐργασίαν· τοιοῦτος ἐφάνη ὁ Αὐγουστος Λαυάρδος πρῶτον γραμματεὺς δικηγόρου ἐν Λονδίῳ. Οὐδεὶς ᾔθελε βεβαίως φαντασθῇ ὅτι οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνθρωποι, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἦτο γραμματεὺς δικηγόρου, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπάλληλοι ἐμπορικῆς ἐταιρίας, ᾔθελον γίνῃ ἀνακαλύπται γλώσσης λησμονηθείσης καὶ τῆς ἐνταφιασμένης τῆς Βαβυλωνος ἱστορίας, καὶ ὁμῶς οὕτως ἐγένετο. Ὁ Λαυάρδος ἦτο νεανίας εἰκοσιδύο ἐτῶν περιοδεύων τὴν Ἀνατολήν, ὅτε κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ

διέλθῃ τὰς παρὰ τῷ Εὐφράτῃ χώρας. ἔχων μόνον ἓνα συνοδοιπόρον, θαρρῶν μόνον εἰς τὰ ὄπλα, τὴν εὐθυμίαν, τὴν φιλοφροσύνην καὶ τοὺς γενναίους αὐτοῦ τρόπους, διήλθεν ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέσῳ φυλῶν λίαν ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλας διακαυμένων· μετὰ πολλῶν ἐτῶν ἐπιμονὴν καὶ ἐπιμέλειαν, σταθερὰν θέλησιν καὶ θαυμαστὴν μακροθυμίαν, κινούμενος ὑπὸ τῆς ἐνθουσιώδους μανίας τῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν ἀνακαλύψεων, κατῴρθωσεν, εἰ καὶ ἀνεπαρκῆ σχετικῶς ἔχων τὰ μέσα, νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς το φῶς ποσότητα ἱστορικῶν ὑπασχυρῶν ὅταν οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ συνάξῃ. Ἐνήργησεν ἀνασκαφὰς καὶ ἐπὶ διαστήματος δύο μιλίων εὐρέθη σειρὰ ἀναγλύφων, ἅτινα μετηνέχθησαν καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βρετανικῷ μουσεῖῳ. Ἡ διήγησις τῶν ἀνασκαφῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Λαυρέντιου, ἐν τῷ περὶ τῶν «Μνημείων τῆς Νινευθῆς» πονήματι αὐτοῦ, παρέχει πλεῖστα ὅσα ἀξιόλογα παραδείγματα δραστηριᾶς ἐνεργείας καὶ γενναίων ἀποφάσεων.

Ὁ κόμης Βυφφὼν εἶχεν ἴσως ἑαυτὸν ὑπ' ὄψιν ὅτε ἔλεγεν ὅτι· «ἡ εὐφυΐα ἐστὶ μόνον ἐπιμονή», διότι κατὰ τὴν νεότητά του ἐθεωρεῖτο ὡς νέος μετρίας διανοίας. Ὁ νοῦς του βραδέως προώδευε καὶ βραδέως ἐχρησιμοποιοῖε τὰς γνώσεις· ἐπειδὴ δὲ ἦν ἐκ φύσεως νωθρός, καὶ καλὴν περιουσίαν εἶχεν, ἅπαντες ἐνόμιζον ὅτι ἤθελε παραδοθῇ εἰς ἡδονῶν ἀπόλαυσιν· ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας, νέος ἔτι ὢν, ἀπεφάσισε νὰ στερῇται τῶν τέρψεων καὶ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν αὐτοβελτίωσιν. Θεωρῶν τὸν καιρὸν ὡς θησαυρὸν ὠρισμένης διάρκειας, ἐπειδὴ κατηνάλισκεν πολλὰς ὥρας τῆς πρωίας μένων κλινῆρης, ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς κακῆς ἔξεως· προσεπάθησεν ἐπὶ τινα καιρὸν νὰ νικήσῃ τὴν νωθρότητα, ἀλλ' εἰς μάτην· τότε ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τοῦ ὑπηρετοῦ Ἰωσήφ, ὑποσχεθεὶς ἀμοιβὴν ἐνὸς Λουδοβικίου ὁσάκις ἤθελε κατορθώσῃ ὁ Ἰωσήφ νὰ τὸν ἐκβάλῃ τῆς κλίνης πρὸ τῆς ἑκτῆς πρωϊνῆς ὥρας. Κατ' ἀρχὰς ὁ Βυφφὼν ἤρνεϊτο νὰ ἐγερθῇ ἐπὶ προφάσει ὅτι ἐπασχεν, ἢ ὑβρίζε τὸν ὑπρέτην διὰ τὴν ἐνόχλησιν· ἀλλ' ἐγειρόμενος ἀργά, οὐ μόνον οὐδὲν ἐδίδοε τῷ Ἰωσήφ, ἀλλὰ καὶ παρεπονεῖτο διότι δὲν ἐξετέλει ἐκεῖνος τὰς διαταγὰς του. Τέλος ὁ Ἰωσήφ ἀπεφάσισε νὰ κερδίσῃ τὸ Λουδοβίκιον, καὶ ἠνάγκασεν ἑκτοτε βιαίως τὸν κύριόν του νὰ ἐγερθῇ· ἔτυχεν ὅμως ἡμέρα καθ' ἣν ὁ κόμης παρὰ ποτὲ δύσκολως ὑπῆρξε, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἠναγκάσθη ὕπως τὸν ἐκβάλῃ νὰ χύσῃ ἐντὸς τῆς κλίνης ἀγγεῖον πλήρες παγωμένου ὕδατος. Διὰ τοιούτων σκληρῶν μέσων ἠδυνήθη τέλος ὁ Βυφφὼν νὰ κατανικήσῃ τὴν φύσιν του· ἔλεγε δὲ ὅτι ὀφείλει τῷ Ἰωσήφ τρεῖς ἢ τέσσαρας τόμους τῆς «Φυσικῆς ἱστορίας του».

Κατὰ τὸ διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν, ὁ Βυφφὼν εἰργάσθη καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς ἐννάτης τῆς πρωίας μέχρι τῆς δευτέρας, καὶ πάλιν κατὰ τὴν ἐσ-

πέραν, ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς ἐννάτης. Τοσοῦτον τακτικῶς καὶ ἐπιμελῶς εἰργάζετο ὥστε ὁ βιογράφος του λέγει· «Ἡ ἐργασία ἐγένετο ἀνάγκη ἢ δὲ μελέτη ἦτο δι' αὐτὸν ἢ τέρψις τῆς ζωῆς.» Λίαν εὐσυνειδήτως ἐργαζόμενος, προσεπάθει νὰ ἐκφράσῃ ὅσον ἔνεστι κομψῶς τὰς σκέψεις· οὐδέποτε ἐβαρύνθη διορθῶνων τὰ συγγράμματά του, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὕφος τοῦ εἶναι σχεδὸν τέλειον· ἐνδεκάκις ἔγραψε τὰς «Ἐποχὰς τῆς φύσεως» πρὶν μείνῃ εὐχαριστημένος ἂν καὶ ἐπὶ πενήτην ἔτη εἶχε μελετήσῃ περὶ τοῦ ἔργου. Τὴν μεγαλειτέραν τάξιν ἐτήρει εἰς ἀπάσας τὰς ὑποθέσεις καὶ πολλάκις ἔλεγεν ὅτι· «ἡ εὐφυΐα ἄνευ τάξεως ἐλαττοῦται κατὰ τὰ τρία τέταρτα.» Ἡ ἐπιτυχία του ὡς συγγραφέως ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἐπιμονὴν καὶ δραστηρίαν ἐπιμέλειάν του. «Ὁ Βυφφὼν, λέγει ἡ κ. Νέκερ, πεπεισμένος ὢν ὅτι ἡ εὐφυΐα συνίσταται εἰς βαθεῖαν προσοχὴν προσηλωμένην ἐπὶ ἰδιαιτέρου τινὸς ἀντικειμένου, ἔλεγεν ὅτι ἡσθάνετο ἑαυτὸν ἐντελῶς βεβαρημένον ὅτε ἔγραφε τὰ πρῶτα συγγράμματα, ἀλλ' ὁμως ἐπέμεινε καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπιθεωρῶν καὶ διορθῶνων, μέχρις ὅτου ἔφερε τὰ ἔργα του εἰς σχετικὴν τελειότητα· καὶ τέλος ἡσθάνετο εὐχαρίστησιν ἀντὶ κόπου τοιοῦτοτρόπως ἐργαζόμενος.» Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Βυφφὼν δεινῶς ἐπασχεν ἐν τῷ τοσοῦτον ἐπιμελῶς ἐνησχολεῖτο. Διδακτικώτατον ὑπῆρξεν, ὡς πρὸς τὴν καρτερίαν, τὸ στάδιον τοῦ σὶρ Βάλτερ Σκόττ· ἡ θαυμασία ἐργατικὴ αὐτοῦ δύναμις ἐκανονίσθη παρὰ δικηγόρῳ τινι οὐτινος ἦτο γραφεὺς. Ἡ μοτότονος τῆς ἡμέρας ἀσχολία ἀπεδείκνυε τερπνοτέραν τὴν ἐσπερινὴν ἐλευθερίαν, διότι ἠδύνατο τότε νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ μελετήσῃ ἀνέτως· ὁ ἴδιος δὲ ἀπέδιδε μετὰ ταῦτα τὴν κανονικὴν ἐργατικότητά του, τῆς ὁποίας συνήθως στεροῦνται οἱ συγγραφεῖς, εἰς τὴν τακτικὴν τοῦ γραφείου ἐργασίαν. Φειδωλῶς ἐπληρώνετο, ἀλλ' ἐνίοτε κατῴρθωνε νὰ ἀντιγράψῃ μέχρι 120 σελίδων ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, διὰ τὰς ὁποίας ἐλάμβανε 1 1/2 περίπου λίραν· ἐκ τῶν χρημάτων δὲ τούτων ἡγόραζε βιβλία ἅτινα ἄλλως δὲν ἠδύνατο ν' ἀπακτήσῃ.

Καὶ ἀφοῦ ἀπέκτητε δόξαν καὶ πλοῦτον ἐσεμνύνετο ὁ Σκόττ ἐπὶ τῷ πρακτικῷ νῷ, σκώπτων ἐκεῖνους ἐκ τῶν ποιητῶν ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ εὐφυΐα καὶ αἱ βιωτικαὶ ἐνασχολήσεις εἰσὶν ἀσυμβίβαστοι. Ἐφρόνει ἀπ' ἐναντίας ὅτι τακτικὴ ἐνασχόλησις εἰς πρακτικὰ ἔργα, βοηθεῖ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνωτέρων διανοητικῶν δυνάμεων. Γενόμενος γραμματεὺς τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τοῦ Ἐδιμβούργου, εἰργάζετο μόνον κατὰ τὰς ἐωθινὰς ὥρας εἰς φιλολογικὰ ἔργα, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς ἡμέρας διήρχετο εἰς τὸ δικαστήριον. Ἐπρέσβευε τὴν ἀρχὴν ὅτι ἐπρεπε νὰ διατηρηθῇ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ οὐχὶ διὰ τῆς φιλολογίας. Ἡ ἀκρίβεια ἦτο κύριον αὐτοῦ προτέρημα· κανόνα εἶχε

ν' ἀπαντᾷ αὐθημερὸν εἰς δσας ἔλαβεν ἐπιστολάς, ἐκ-
τὸς ἐὰν ἐδέοντο πληροφορίας καὶ συζητήσεως. Εἰ-
θιζε νὰ ἐγείρηται κατὰ τὰς πέντε καὶ ἀνηπτεν ὁ ἱ-
διος τὴν ἐστίαν· ἐναδύετο μετὰ ταῦτα προσεκτικῶς
καὶ περὶ τὰς ἐξ ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον ἔχων ἐν τὰ-
ξει τὰ χαρτία, τὰ ἀναγκαῖα βιβλία καὶ πλησίον του
εὐνοούμενον κύνα. Τοιουτοτρόπως εἶχε τελειώσει τὴν
φιλολογικὴν ἐργασίαν κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν, ὅτε
συνηθροίζετο ἡ οἰκογένεια διὰ νὰ προγευθῇ. Ἀλλὰ
μ' ὅλην τὴν ἀκάματον ἐργατικότητα καὶ τὴν βαθεῖαν
παιδείαν, ἀποτελέσματα κόπων πολλῶν ἐτῶν, ὁ Σκῶττ
ὠμίλει πάντοτε μετὰ μεγίστης μετριοφροσύνης περὶ
τῶν δυνάμεών του· ἔτυχε νὰ εἴπῃ. «Καθ' ὅλον τὸ
στάδιόν μου ἀδιακόπως ἐδυσκολεύθην ἕνεκα τῆς ἀ-
μαθείας μου.»

Τοιαύτη ἡ ἀληθινὴ σοφία καὶ ἡ μετριοφροσύνη, διότι
ὁ πράγματι πεπαιδευμένος ἄνθρωπος οὐδέποτε κομ-
πάζει ἐπὶ παιδείᾳ. Ὁ ἐπιπόλχιος ἄνθρωπος διὰ δια-
φόρων γνώσεων ἀλλειμμένος, ἀλλ' οὐδεμίαν κατὰ
βάθος γνωρίζων, δύναται νὰ ἔχῃ οἴησιν, ἀλλ' ὁ σο-
φὸς ταπεινῶς ὁμολογεῖ ὅτι· «γνωρίζει μόνον τὴν
ἄνοιαν αὐτοῦ,» ἢ κατὰ τὸν Νεύτων ὅτι· «ἐσύναξε
κογχύλια τινὰ ἐπὶ τῆς παραλίας, ἐν ᾧ κεῖται ἀνε-
ξερεύνητος εἰσέτι ἐνώπιόν του ὁ ὠκεανὸς τῆς ἀλη-
θείας.»

Καὶ ἄλλοι ὑποδεέστεροι συγγραφεῖς, ἐπίσης διε-
κρίθησαν ἐπὶ ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ· ὁ Ἰωάννης Βρίτ-
των, ὁ συγγραφεὺς πολλῶν ἀξιολόγων περὶ ἀρχιτε-
κτονικῆς ἔργων, ἐγεννήθη εἰς πτωχὴν καλύβην. Ὁ
πατὴρ του χρηματίσας ἀρτοποιὸς, ἐπτώχευσε καὶ
ἕνεκα τούτου ἐγένετο παράφρων· καθ' ἣν ἐποχὴν
ὁ Βρίττων ἦτο βρέφος εἰσέτι. Τὸ παιδίον ὀλίγην
ἐκπαίδευσιν ἔλαβεν, ἀλλὰ πλείστα ὅσα ἀνήθικα πα-
ραδείγματα τὰ ὅποια εὐτυχῶς οὐδόλως ἐπηρέεσαν
αὐτόν. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν οἶνο-
πώλου τινὸς θεοῦ του, καὶ ἐπὶ πενταετίαν σκλη-
ρῶς εἰργάσθη· τέλος ἐχαλαρώθη ἡ ὑγεία του καὶ ὁ
θεὸς τὸν ἀπέβαλε· τὸ δυστυχὲς παιδίον ἔμεινεν ἄνευ
προστασίας ἢ σκέπης, ἔχων ὡς μόνην περιουσίαν δύο
λίρας μισθὸν τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας. Διὸ, δεινῶς
ὑπέφερε κατὰ τὰ ἐπόμενα ἑπτὰ ἔτη καὶ πολλὰς
ταλαιπωρίας ὑπέστη. Ἀλλ' ὅμως, λέγει, ἐν τῇ αὐτο-
βιογραφίᾳ του, εἶχον τὴν μελέτην ὡς παρηγορίαν
καὶ πολλάκις ἠναγκάσθην νὰ διαμείνω σπουδάζων
ἐν τῇ κλίνῃ μὴ ἔχων τὰ μέσα νὰ θερμαίνωμαι κατ'
ἄλλον τρόπον. Ἀφῆκε τὸ Λονδίνον ἐλπίζων νὰ εὕρῃ
πόρον ζωῆς ἄλλαχοῦ ἀλλ' εἰς μάτην· μετ' οὐ πολὺ
ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μητρόπολιν ὑπὲρ ποτὲ ἐνδεής· τέ-
λος κατῴρθωσε νὰ λάβῃ ἐργασίαν εἰς τὸ οἶνοπωλεῖον
τοῦ Λονδίνου (London tavern) καθῆκον ἔχων νὰ δια-
μείνῃ ἐντὺς τοῦ ὑπογείου ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ὥρας τῆς
πρωῆας μέχρι τῆς ἐνδεκάτης τῆς νυκτός. Ὁ ἐν τῷ

σκότει φυλακισμῶς καὶ ἡ ἐπίπονος ἐργασία, ἐκ νέου
ἐβλάψαν τὴν ὑγείαν του· τότε μετέβη παρὰ δικο-
γράφῳ τινί, μισθὸν λαμβάνων δεκαπέντε σελλίνια
τὴν ἐβδομάδα διότι εἶχε κατορθώσῃ ἂν καὶ ἄνευ
βοηθείας, νὰ γίνῃ καλλιγράφος. Κατὰ δὲ τὰς ἐλευ-
θέρας ὥρας μετέβαινεν εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα ἀναγι-
νώσκων ἐκ διζλειμμάτων βιβλία, ἅπερ δὲν ἠδύνετο
νὰ ἀγοράσῃ· ἀπείρους δὲ γνώσεις ἀπέκτησεν οὕτως.
Ἐξηκολούθησε τὴν αὐτὴν ζωὴν ἐργαζόμενος καὶ σπου-
δάζων μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας
του· τότε ἤρχησε συγγράφων καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐ-
κείνης κατὰ τὸ διάστημα πενήτηκοντα πέντε ἐτῶν ὁ
Βρίττων ἐνησχολήθη εἰς φιλολογικὰ ἔργα δημοσιεύ-
σας 87 πονήματα, ἐξ ὧν τὸ σπουδαιότερον εἶναι «Λε
ἀρχαιότητες τῆς Ἀγγλίας» (The cathedral anti-
quities of England) εἰς δεκατεσσάρους τόμους, ἔργον
ἀληθῶς λαμπρὸν καὶ τὸ καλλίτερον μνημεῖον τῆς ἀ-
καμάτου ἐργατικότητος τοῦ Ἰωάννου Βρίττων.

Οὐδὲν ἦττον ἀξιοπαρατήρητον εἶναι τὸ στάδιον
τοῦ Σαμουήλ Δροῦ υἱοῦ ἐργάτου τινός, ὅστις καίτοι
πτωχότατος, ἐδίδεν ὅπως οὖν καλὴν ἐκπαίδευσιν εἰς
τὰ τέκνα του. Ὁ πρωτότοκος δραστηρίως ἐσπούδαζε
καὶ ταχέως προώδευσεν, ἐν ᾧ ὁ Σαμουήλ οὐ μόνον
οὐδὲν ἐμάνθανεν ἀλλ' ἦτο ἐντελὴς ἀνάγωγος· ἡ ἀ-
περισκεψία του ἐφαίνετο αὐξάνουσα μετὰ τῆς ἡλι-
κίας καὶ δὲν ἐγένετο ἔρις, κλοπὴ ἢ οἰαδήποτε ἀτα-
ξία εἰς ἣν ἤρνετο νὰ λάβῃ μέρος. Γενόμενος δεκα-
επτὰ ἐτῶν μετέβη εἰς χωρίον πλησίον τοῦ Πλύμουθ,
καὶ ἀποκατεστάθη ἐκεῖ ὡς ὑποδηματοποιός· νύκτα
τινα ἦλθεν εἰδῆσις εἰς τὸ χωρίον ὅτι λαθρεμπορικὸν
πλοῖον ἐφθασεν καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐκβάλλῃ τὸ φορ-
τίον, ἅπαντες δὲ οἱ κάτοικοι, λαθρέμποροι ὄντες, ἔ-
τρεξαν πρὸς τὴν παραλίαν. Ἐκεῖ διηρέθησαν εἰς δύο,
οἱ μὲν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Δροῦ, ὑπῆρέτουν
τὰς λέμβους, οἱ δὲ παρελάμβανον τὰ ἐμπορεύματα·
ἡ νύξ ἦτο ζοφερωτάτη καὶ ὀλίγη μόνον ἐργασία εἶ-
χεν ἐκτελεσθῇ, ὅτε σφοδρὸς ἄνεμος καὶ δυνατὰ κύ-
ματα ἠγέρθησαν. Ἀλλ' οἱ ἐντὺς τῶν λέμβων ἄνθρω-
ποι ἐπέμενον καὶ ἐξηκολούθουν μεταφέροντες ἐμπο-
ρεύματα ἂν καὶ τὸ πλοῖον εἶχεν ἀπομακρυνθῇ τῆς
ξηρᾶς· εἰς ὅμως τῶν μετὰ τοῦ Δροῦ πορθμέων ἀπώ-
λεσε τὸν πῖλον του καὶ προσπαθῶν νὰ τὸν λάβῃ, ἀ-
νέτρεψε τὴν λέμβον. Τρεῖς ἄνθρωποι ἐπνίγησαν αὐ-
θωρεῖ, οἱ δὲ λοιποὶ ἐνήχοντο πρὸς σωτηρίαν, ἀλλ' ἀ-
πείχον τρία μίλια τῆς παραλίας καὶ τὸ σκότος ἦτο
φθερὸν· μετὰ τρεῖς ὥρας μόνον κατῴρθωσεν ὁ Δροῦ
νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ὕδατος πίπτων ἐπὶ βράχου τινός ὁ-
που ἔμεινεν ἡμιθανὴς μετὰ δύο ἄλλων μέχρι τῆς
πρωῆας, ὅτε ἦλθον οἱ φίλοι εἰς βοήθειαν καὶ εὐτυ-
χῶς ἀνέλαβον.

Βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἔλαβεν ἐκ τῆς ὡς ἐκ θαύμα-
τος σωτηρίας του, καὶ ἔφησας τοὺς κακοὺς συντρέ-

φους επέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα του· μετ' οὐ πολὺ συνέβη ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἡ σοβαρὰ ἐντύπωσις σοβαρωτέρα ἐγένετο, ἔτυχε δὲ συγχρόνως ν' ἀκούῃ καὶ τὰς ὁμιλίαις τοῦ Σεβασμίου Ἀδὰμ Κλάρκ, αἵτινες σπουδαίως συνετέλεσαν εἰς τὴν ῥιζικὴν μεταβολὴν αὐτοῦ. Ἐρχησεν ἐκ νέου τὴν ἐκπαίδευσίν του, διότι εἶχε λησμονήσῃ καὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν· περιγράφων τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διανοητικὴν κατάστασίν του, ἔλεγε κατόπιν. «Ὅσον ἐσπούδαζον, τοσοῦτον ἡσθάνομην τὴν ἀμάθειάν μου, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἀμετάβλητον ἀπόφασιν νὰ μάθω· ὅτε ἐσχόλαζον ἀνεγίνωσκον, ἀλλ' ἠναγκασμένος ὦν νὰ διατηρηθῶ διὰ τοῦ ἐπαγγέλματος, ὀλίγην σχολὴν εἶχον· τότε ἔλαβον τὴν ἔξιν νὰ ἀναγινώσκω ἐν ᾧ ἔτρωγον.»

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς περὶ «Διανοίας Μελέτης» τοῦ Λώκ, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν πρώτην πρὸς τὴν μεταφυσικὴν ὥθησιν. «Ἐξήγειρε τὸν νοῦν μου ἐκ τοῦ ληθάργου, λέγει, καὶ μοὶ ἐνέπνευσε τὴν δύναμιν νὰ ἀποκρούω τὰς χαμερπεῖς ἰδέας ὧς δυστυχῶς ἔτρεφον»

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ Δροῦ εἰργάζετο ἐπὶ μισθῷ, ἀλλὰ τότε ἠθέλησε νὰ συστήσῃ ἰδιαίτερον ἐργαστήριον· ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῇ πρὸς πρῆξι τοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ τοσοῦτον δραστηρίως εἰργάσθη, ὥστε ταχέως ἠδυνήθη ν' ἀποδώσῃ τὰ χρήματα. Τὸ ὄνειρόν του ἦτο ν' ἀποκτήσῃ ἀνεξαρτησίαν διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας, καὶ ὅπως ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, γενναίως ὑπέφερε στέρσεις καὶ κόπους· ἐν ᾧ δὲ δραστηρίως εἰργάζετο ὑλικῶς, οὐδὲν ἤττον δραστηρίως ἐκαλλιέργει τὸν νοῦν του, σπουδάζων τὴν ἀστρονομίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν μεταφυσικὴν. Ἀπέκτησε βαθμὴδὸν μεγάλην ἐπιρροὴν ἐν τῷ χωρίῳ, διδάσκων δωρεὰν τοὺς πτωχοὺς· ἐπειδὴ δὲ εἶχε τάσιν πρὸς τὴν πολιτικὴν, τὸ ἐργαστήριόν του ἐγένετο τόπος συνεντεύξεως τῶν πολιτικῶν τοῦ χωρίου· τοῦτο ὁμῶς ταχέως ἐβλάψε τὴν ἐργασίαν, καὶ ὁ Δροῦ, ἵνα μὴ παρεκτραπῇ τοῦ καθήκοντος, ἐγκατέλειπε τὰς πολιτικὰς συζητήσεις. Ἐρχισε τὸ φιλολογικόν του στάδιον γράφων ποιήματα περὶ ἀθανασίας ψυχῆς καὶ περὶ τῆς αὐλοῦ οὐσίας αὐτῆς. Μετὰ ταῦτα ἐδημοσίευσεν διάφορα φυλλάδια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ μεταφυσικῶν ἀντικειμένων, καὶ τέλος συνέγραψε τὸ ἐξαίσιον πόνημα καλούμενον, «Σκέψεις περὶ ἀθανασίας καὶ περὶ αὐλοῦ οὐσίας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.» Πολλὰς ἐκδόσεις ἔλαβε τὸ βιβλίον καὶ εἰσέτι τιμᾶται.

Ὁ Δροῦ οὐδόλως ὑπερηφανεύθη ἐπὶ ταῖς ἐπιτυχίαις καὶ ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον ἐξηκολούθει καταγινόμενος εἰς τὴν τέχνην· ἐφρόνει ὅτι δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ τις μόνον διὰ τῆς φιλολογίας· κατόπιν ὁμῶς ἀφιερῶθη ἐντελῶς εἰς αὐτὴν συγγράφων τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας του καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα. Πρὸς τὸ

τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ἔλεγεν· «Ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως τῆς κοινωνίας ἐξελθὼν, προσεπάθησα ν' ἀνυψώσω καὶ νὰ βελτιώσω τὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας μου δι' ἐντίμου ἀσχολίας, οἰκονομίας καὶ αὐστηρᾶς τηρήσεως τοῦ καθήκοντος. Ἡ θεία πρόνοια μ' ἐβοήθησε καὶ οἱ κόποι μου ἐστέφθησαν.»

(Ἀκολουθεῖ.)

ΕΛ. Μ.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς Edmond Gondinet ὑπερέτει πέρυσιν ὡς ἐθνοφύλαξ ἐν τινι τῶν παρὰ τὴν ἀπαισίαν μάχην τοῦ Montretout διακριθέντων ταγμάτων. Ἐξερχόμενος τῶν Παρισίων λέγει παρὰ τῇ πόλει Maillot, πρὸς τινὰ τῶν συντρόφων του· «Ἵπσομαι ἔδραν πρώτης θέσεως διὰ τὸ πρῶτον παρασταθασόμενον δρᾶμά μου, εἰς ἐκεῖνον ὅς τις μὲ ἀπαλλάξῃ τοῦ ὁδοιπορικοῦ μου σάκκου.» Ἐθνοφύλαξ τις ἐδέχθη καὶ ἔλαβε τὸν σάκκον τοῦ Gondinet.

Πρό τινων ἡμερῶν παρεστάθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ Théâtre Français νέον δρᾶμα τοῦ Gondinet ἡ Christiane. Ἐν ταῖς πρώταις ἔδραις μεταξὺ τοσούτων φιλολογικῶν καὶ πολιτικῶν ἐξοχοτήτων διεκρίνετο καὶ ἀπλοῦς τις ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ. Ἦτο ὁ ἐθνοφύλαξ ὁ πέρυσιν ἄρας τοῦ Gondinet τὸν σάκκον.

ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΣ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ. Πρᾶξις ἀληθῶς θηριώδης ἐγένετο εἰς Huy, πόλιν τῆς Βελγικῆς, ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας κατοίκων ἐχούσης. Οἱ κάταικοι καταδιώκουσι τὰ φαντάσματα, τοὺς καλικαντζάρους ὡς εἶπειν, οὐχὶ εἰς τὰ σπήλαια ἢ εἰς τὰ δάση, ἀλλὰ εἰς τὰς λεωφόρους αὐτάς. Δύο ἄνδρες ῥωμαλέοι συνέλαβον νέον τινὰ λέγοντες, ὅτι εἶναι τὸ νυκτερινὸν φάντασμα περὶ οὗ ἐγένετο τόσος λόγος. Καὶ οὗτος μὲν διεμαρτύρετο ὅτι δὲν ἦτο φάντασμα, ἀλλὰ ἄνθρωπος ἔχων ὀστά καὶ σάρκα, ἐκείνοι ὁμῶς ῥίψαντες αὐτὸν χαμζὶ ἐμαστίγουν δεινῶς, καὶ ἐνῷ ὁ εἰς ἐκράται αὐτὸν ἐντὸς βορβορίου, ὁ ἕτερος ἀπῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων ὀργάνων ὅπως ἀποτελειώσωσι τὸν ταλαίπωρον. Καὶ ταῦτα γίνονται περὶ τὰ τέλη τῆς 19^{ης} ἐκατονταετηρίδος, οὐχὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ ἐν τῇ πεφωτισμένῃ Εὐρώπῃ.

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΚΥΜΑΤΑ. Τὰ κατὰ τὰς σφοδρὰς τρικυμίας θαλάσσια κύματα φθάνουσιν εἰς ὕψος, ἐν μὲν τῷ ἀνοικτῷ πελάγει, 11 περίπου γαλλ. πήχ., παρὰ δὲ τὰς ἀκτὰς τὰς ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ἀνθισταμένας εἰς τὴν περαιτέρω αὐτῶν πρόοδον 16 περίπου πήχεων. Ἐνιαχοῦ δὲ καὶ μέχρις 22—23 πήχεων.

ΒΑΘΟΣ ΑΡΤΕΣΙΑΝΩΝ ΦΡΕΑΤΩΝ. Τὰ μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν Εὐρώπῃν βαθύτερα ἀρτεσιανὰ φρέατα εἰσὶ τὸ ἐν New-Salwerk τῆς Πρωσσίας, ἔχον βάθος 680 γαλλ. πήχεων, καὶ τὸ ἐν Παρισίοις de Grenelle